

Читаоцима „Новости“

Од данас ће „Новости“ редовно излазити на овом, великом формату. Благодарећи одличним везама „Новости“ су данас један од најбољих листова у Србији. Публика је то осетила и ми смо, благодарећи одличном одзиву публике, у могућности, и поред прескупе хартије и техничких неприлика у Нишу, дати публици „Новости“ на великом формату и са одабраном садржином.

Критични дани у Италији

Ијава Бетмана Холвега Берлин, 5. маја. У Рајхстагу је државни канцелар Бетман Холвег одржао овај говор: Господе, Ви знате да су односи између Италије и Аустро-Угарске постали јако затегнути последњих месеца. Видели сте изјучашњег говора председника угарског министарског савета графа Тисе, да се бечки кабинет, у својим искреним напорима да обезбеди трајно пријатељство између двојне монархије и Италије и водити рачуна о ваздашњим великим животним интересима двеју држава, решно да одобри широке концесије Италији, па чак и територијалне. Надајем се да је потребно да вас упознам са тим условима:

1) Један део Тирола насељен Италијанима биће уступљен Италији; 2) Тако исто западна обала Изонца у којој је у којој савојиништво чини то италијанско, рачунајући ту и варош Градишну; 3) Трст и његова околна област царска варош и добиће општинску управу, која ће обезбедити италијански карактер тој вароши, која ће добити италијански универзитет; 4) Биће признат суверенитет Италије у Валоно и сфери са њом повезаних интереса; 5) Аустро-Угарска ће обавиши своју политичку незаинтересованост у Албанији; 6) Војне се нарочити рачун о националним интересима италијанских поданика у Аустро-Угарској; 7) Аустро-Угарска ће амнестираати војничке и политичке кривце учествоваће у италијанској територијама; 8) Дакле се обећава да ће се наклони водити рачун о осталим жељама Италије у свима питањима, које додире ова конвенција; 9) Аустро-Угарска ће, после закључења споразума, дати својој декларацији о тим условима; 10) Установиће се мешовите комисије за регулисање тих уступака у појединостима; 11) После закључења конвенције војници аустро-угарске војске, који воде порекло са уступљених територија, неће више учествовати у борбама (у сали напредних пасја).

Могу додати да је Немачка, да би фаворизирала и учврстила споразум између те две савезничке земље примилативно на себе, у споразуму са бечким кабинетом пуноу гарантiju према римском кабинету за олакшање извршења тих понуда. Аустро-Угарска и Немачка су донеле ту одлуку тако да ће је ако тај споразум буде приведен до краја, одобрити, у што сам ја чврсто уверен, огромна већина трију народа.

Италијански народ се са својим парламентом налази пред слободном одлуком: да или достигне остварење својих националних нада у најширој мери мирним путем, или да баци земљу у рат и да сутра дан потегне мач противу својих дојучерашњих и данашњих савезника.

Ја не могу да изгубим сасвим наду да ће на територијама претегнути тега мира над тегом рата; али, ма каква била одлука Италије, ми смо са Аустро-Угарском учинили све у границама могућности да одржимо један савез који је пустио дубоке корене у душу немачког народа и који је донео трима земљама добре резултате. Ако који од уговорача раскине ту везу, ми ћемо умети у заједници са другим стати на браник са неустрашивом храброшћу и смело гледајући у очи новим опасностима. (Живо одобравање и једнодушно одушевљено плескање неколико пута понављано.)

Уступци Тројног Споразума Атина, 7. маја. Последње римске депеше веле да се прелиминарним уговором између Италије и Тројног Споразума, Италији чине ове територијалне концесије:

1) Варош Адалија са знатним залеђем; 2) Потпуна слобода акције што се тиче Долеканеза; 3) Потпуно признање окупације Валоно; 4) Уступање Тренкина, Трста и далматинске обале. Осим ових концесија Италија је тражила да Смирна буде интернационализована. Енглека је одбила овај услов.

Овим споразумом грци се интереси штарирају у највећем степену и ако Грчка остане неутрална, нема сумње да ће

Новости из Софије

Против Генерала — Прогласа референдум руског Цара — Нови изјави Радославова Софија, 7. маја. Положај Генерала као шефа Стамбуловиста потпуно је компромитиран. Најугицајнији људи у партији траже сазивање партијског конгреса, на којем би се и формално збацио са шефства Генерал. Докле се дотерало у борби против Генерала сведочи овај факт. После успеха на општинским изборима, јуче су Стамбуловисти имале састанак. Говорили су Д-р Гопев, г. Цукев и министар Д-р Петков. Између осталог, у својем говору, Д-р Петков је рекао:

— До сада је нашу партију разједло унутрашњи црв, што нас је дотерало докле да смо на изборима у Софији добијали 200 кутилица. Данас је тај црв уништен и као последица тога показало се успех на јучерашњим изборима.

Ове речи, које су врло јасна алузија на Генерала, пропратиле су од свих присуствних бурним аплаузом.

У капели руског посланства одслужено је благодарење за дуг живот руског цара. Благодарењу су присуствовали: од стране двора шеф краљеве канцеларије Добровић, персонал руског посланства, посланици Тројног Споразума и српски посланик, са аташема, а од бугарских политичара М. Балабанов, Т. Тодорев, А. Љанчев, Болев, генерал Иванев, Најденов, Сарафов и др. Од стране владе није био нико присутан. Егзарха је заступао протосинђел архимандрит Стефан.

Пред једним народним послаником из опозиције изјавио је председник владе г. Радославов, да је ситуација таква, да Бугарска мора, продужити политичку неутралност.

Формални предлог од сила Тројног Споразума нису још учинили — долаз је Радославов — али ми водимо разговоре са овдашњим посланицима Тројног Споразума о питањима, који засецају у наше интересе.

Ситуација у Грчкој

— Пред изборима. — Шанси за успех. — Венизелосова победа. Атина, 5. маја. Ситуација у Грчкој је непромењена. Сваког дана држе се министарске седнице. Штампани се ништа не саопштава. Изгледа да се влада сва бачила на изборе. Као да се жртвују државни интереси партијским. Данашња влада нема странке и тек мисли да створи своју странку. И поред свих напора тешко да ће влада на изборима добити сто мањдата од 320. Значи Венизелос ће имати већину и у новом парламенту.

Зашто стрељају

— Чему су изазови Срби у Далмацији — Јављено је, да је у Дубровнику стрељан трговац Васо Милишић-Лукин. После извршене смртне пресуде у Дубровнику су објављене на немачком, талијанском и хрватском језику плакати ове садржине:

„Васо Милишић-Лукин, рођен у Гацком, котар Требиње у Херцеговини, дубровачки грађанин, котар Дубровник у Далмацији, 31 годину стар, грчко источне вере, нежењен, трговац у Дубровнику, покушао је дана 3. травања ов. г. у разговору с другим особама да побуди презир и мржњу против јединственој државној свези монархије и војној сили, те бишае тога ради по приједоми суду домобранског суда и к. заповедништва тврђаве и ратне луке у Херцеговини, дана 9. травања о. г. осуђен на смрт стрељањем. Та пресуда бишае извршена 10. травања о. г.“

3. априла је „разговарао“, 9. априла је „суђен“, а 10. априла је главом платио разговор. Јадан онај народ.“

Продати се ТАЛИЈАНСКИ лимунови по 14 динара, сандук оричног или 5 динара стотина. У касарници код ТАЛИЈАНСКОГ Поштањског ул. бр. 9.

Повратак децијух збегова

Суморно. Мрачно. Киша сипи. Турбан смирај зимског дана. По земљи шупшти мртво лантје под небом креште. Јата врана. К’о да је прош’о хор демона Кроз плодне ниве, равна поља: Рујне, пустош, уништење, Згаришта, беда и невоља.

Кроз маглу, која све прожима. И кишу, која сипи лако, Редови кола, пуних деце, Одишћу тужно и полако...

Бегунци мали журе, журе Преко брегова и долина, У своју драгу, родну Магву, Тамо, где хуци брза Дрина.

У дупи им је страх и зебња; У оку: суза, једва скрива; Тело им овалат покривено Остатком јадних, бедних рита.

Имада гладни, полу-смирли, Сви напред журе, циља свесни; Друштво им: ветар, снег и киша, А докјивало: свед небесни.

Страдају, пате и умиру По друмовима, пуних блага; На ниви нежна, слаба плећа Пада сав шерет овог рата.

О, Боже, није л’ доста, што је Људима дана горка чаша? Зашто да пате и подлежу Неваина, мала деца наша?

Деца су рајски луч у намаз Који не гаси чак ни смрац; Најнежнији трептај наше душе; Најлепши димка нашег срца;

Деца су душа кутњег гнезда, Подстицај наше крвике моћна; Деца су јата зрачних звезда У мраку наших црних ноћна;

Деца су тело наших снова И светла мада људског рода, Зашто да војке не узрасту И не донесу златног плода?

„Ах, зашто, зашто?“ — заман питах Љанске, зведке, пуње чара, И молим неба, тражмим Бога, Ал’ добри Бог не одговара...

Све гушњи сумрак. Ветар хуји, Као на погреб згаслог дана. По земљи шупшти мртво лантје. Под небом креште јата врана.

Поворка дуга дец’ијх кола Стаје на конач у долина; Пале се огњи... Негде тамо Топови грме у даљини...

ЗАХВАЛНОСТ БУГАРА

(Посвећено г. Милунову).

За време руског повлачења са Карпата кроз бугарску штампу проламао се урлик бесног и осветљувачног одушевљења. Опијени радошћу Бугари су видели Русију смирљену, а Србију порабоњену и подељену између њих, неутралних Бугара и до ногу потурчене Аустрије.

Завидљивом оку бугарском привијала се питома српска земља од Ниша до Софине и од Драча до Једрина у државини Цара Фердинанда, наследника Круне Самуила братоубице.

Бугарској мржњи није било краја. Они су је са Срба пренели и на Русију, која их је ослободила турскога јарма. Мислели да је дошао згодан тренутак разрачунавања са својим ослободиоцем, бугарским листови на челу са Камбаном и Дневником почели су да буде разна партикуларна чувства разних руских племена. Украјинце су подсећали на време Мазепино и козачке устанке са Русима, остала руска племена на време ситних руских кнежева, када се у свакој области управљало по бећу осилених народних старешина а сву Русију подсећали су на

неумрлу династију Руриковића, за чије су време Руси патили под јармом час Татара час других суседних народа. Оглашавали су време Петра Великог, Катарице II, Николу I. и Александра II. као време највећих реакција и несрећа руских, и ако веома добро знају, да се баш у то доба стварала Русија сиљном као никад дотле и да се баш у то доба запојила словенским духом. Захваљујући тој реакционарној Русији могли су доћи Бугари до те дрскости да се подсмевају надуваним неуспесима Русије које да није било они би и данас били баштованије турских ага и бегова.

Са татарским цинизмом позивали су Бугари кроз Дневник, Камбану, Вољу и друге своје листове Украјинце, Малорусе и друга руска племена од Карпата до Урала, па и саме Пољаци, за чију се слободу да нас Русија бори, на устанак против носилаца све словенске идеје, на устанак противу свога ослободиоца.

Ми бележимо овај неваљао чин бугарске штампе према својим ослободиоцима и не сумњамо да неће остати без казне.

ЈУЧЕ

— Најважнији догађаји јучерашњег дана. —

— Француски званични извештај гласи: Париз 6. маја: Још је непрестано рђаво време. За време прошле ноћи није се ништа важније десило. Било је обичне канонаде на извесним тачкама источно од Ипра, непријатељ је у два маха покушао да нападне, али су му напади нашоом ватром одбијени.

— Маршал Френч јавља да су Енглези побили нове успехе јуче од Рибурга—Лавуа да су заузели сви немачки ровови на фронту од три километара. Немци су се у групама предавали. Један немачки одред, који се трудио да се преда захваћен је ватром немачких батерија и уништен је. Још није утврђен број заробљеника.

— Званични руски извештај јавља, да су Руси у области Опатова потукли јаке немачке колоне, које су се повукле иза Иванска гонене руским трупама. Руси воде успешну борбу на фронту Тарнов—Жегин—Разводув као и на доњем Сану.

Бомбардовање Пшемисла наставља се. На сектору између Пшемисла и велике мочаре Диестра Руси су одбили немачке против нападе, којима је био миљ да се постигне успех по снаку цену. У области Прокобич, Стри—Долина Немци бацају све нове снаге и јуришају на руске положаје. На неколико места Руси су извршили успешне против нападе и заробили на стотине заробљеника. У Буковини Аустријанци, изнурени борбама, обуставили су акцију.

— Персијски министар спољних послова, у парадној униформи, изјавио се руском посланику у Техерану и поднео му службена изјављена повodom убиства руског вицеокла Квара. Руски посланик је изјавио своје негодовање због немара персијских власти, које се нису потрудиле да искорене немачку агитацију, већ су допустиле да се изврши тај тежак злочин.

Угласи се примају по умереној цени.

Регисшар

Разликујмо. Један лист због неистинитости неколицине Јевреја, хоће на силу да створи у Србији антисемитско питање и ако оно у ствари не постоји.

Други опет лист, да би доказао како у Србији не постоји антисемитско питање брани све Јевреје као исправне људе.

Треба разликовати. Може у Србији не постојати антисемитско питање, па да ипак има у Србији непоштенних Јевреја и обротно: може имати и поштенних Јевреја, па да ипак има разлога за антисемитизам!

Зар не!? Хомс.

Немци ће гусарити

— Одјед американске ноте у Берлину —

Јавили смо да је Америка послала немачкој оштру ноту против немачког постопања према путничким бродовима поводом гусарства, које су Немци извршили са „Јузитанијом“.

Ево, шта поручују из Берлина на ту ноту: „Америчка нота не може изменити немачки начин војевања на мору. Немци, нападнути са свих страна, боре се за опстанак, те не могу допустити да им други диктује каквим ће се средствима служити у борби.“ Овој изјави издиша је сваки коментар.

МАСТИЛА ГРЧКОГ

... одличног квалитета ... исполотно све сорте, добила је велику количину и продаје по умереној цени. 3—10 књижара БРАТЕ А. ПАВЛОВИЋА

Питање Румуније

— Енглека арбитража — Општа мобилизација Румуније —

Букурешт, 6. маја. Односно започетих преговора између Румуније и Русије за одређивање румунске границе после победе Тројног Споразума, а у случају румунског учешћа у рату, саопштавају из врло обавештеног извора да је Русија предложила да то питање реши енглека арбитража. Ова одлука Русије потпуно је задовољила Румунију која је, упркос аустро-немачким инатима, решила коначно да пружи руку Тројном Споразуму. Очекује се у најскоријем времену општа мобилизација Румуније.

На Дарданелима

Пред општом офанзивом Атина, 6. маја. Савезничке трупе непрестано добијају знатна појачања из Египта и спремају се да предузму општу офанзиву.

Снажно напредовање Атина, 6. маја. Савезничка војска победнички напредује на галипољском фронту. Упркос огорченог турског отпора, она је успела да заузме важне стратегијске тачке и да се на њима утврди.

У певео! Атина, 6. маја. Уштрљена на азијској страни потпуно су порушена. Тврди се да су уштрљена Нагаре и Килид Бара врло озбиљно оштећена.

Ничевор о операцијама Лондон, 6. маја. Лорд Киченар је изјавио у енглеком парламенту да је енглека војска успела да заузме важне позиције. Турци се непрестано повлаче, напуштајући веома јаке положаје и ако им не престано стижу нова појачања. Вести са тога фронта потпуно задовољавају. (Пресбиро)

Освојење Мајдоса Скопље, 8. маја. Приватне вести јављају, да су савезници, после опште офанзиве, предузели онамад, освојили варош Мајдос и пресекули Турцима отступницу. Турци су у опасности да буду опкољени. „Југ“

Критична ситуација Букурешт, 5. маја. Командант пете турске армије Лемаи Фон Сандерс саопштио је влади, да је услед тешких губитка положај његове војске крајње озбиљан и тражио је појачање. Министарски савет, којем је присуствовао и Фон дер Голц-паша, одлучио је, да се један део војске из Тракије пошаље Сандерсу. Сав-

